

„SUCCULENTA“
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OEGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15 ^{en} der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. Prof. A. M. SPRENGER. <hr/> Girorekening No. 133550 - ROTTERDAM.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres : Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23 ; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secrétarisse</i> , Terborg; J. M. VAN DEN HOUTEN, <i>Penningmeester</i> , Rotterdam, Mathenesserlaan 364 ; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; Prof. A. M. SPRENGER, Wageningen, Hoogstraat 4.		

HOOGSUCCULENTE MESEMBRIANTHEMA (17).

Herbarium hort. kew

P. Bolusii : 1. Bloem van de type plant, die beschreven en afgebeeld werd in Bot. Mag. t. 6664. Deze plant was in bezit van Mr. J. T. Peacock te Hammersmith, „Sadbury House“. Bloem ontvangen in herb. Juli 1882. Mr. W. Vicary, tuinbaas van boveqgenoemden heer, schreef aangaande deze plant aan Mr. Baker, een der hortulani te Kew, het volgende:

Hammersmith, July 1882.

„Sir, in reference to the Mesembr. sent to Kew on Thursday last all the information I can give is that the plant was sent from Graham Town, S. Africa, along with several others. It has been here for some time. The flower opens by 5 o'clock but I expect it was past flowering when You received it as I fertilized it the previous day and hope of getting some seedlings“. (Mijnheer, met betrekking op de Mesembr. die de vorige Donderdag aan Kew gezonden werd, kan ik U alleen mededeelen, dat we de plant toegezonden kregen uit Graham Town, Z. Afrika, samen met verscheidene anderen. We hadden de plant al eenigen tijd hier. De bloem ontplooit zich om 5 uur ('s-namiddags) doch ik verwacht, dat ze juist uitgebloeid was toen U ze ontving, daar ik haar de vorige dag bevrucht had en hoop hierdoor zaailingen te kunnen winnen).

Kew schijnt deze plant ter identificatie toegezonden gekregen te hebben.

Het herbariummateriaal bestond verder nog uit : 2. Kleine plant, resten van bladeren *en* vrucht, ontvangen uit de R. Gardens 11 November 1911. 3. Een tweetal bloemen van een plant ge-

kweekt in Kew. Ontvangen in herb. 24 Augustus 1915. **Door** R. A. K(olze) was hierbij aangeteekend, dat de bloemen zich ontplooiden den 21sten Augustus tegen 4 uur 's-namiddags en daarop volgende dagen (om 4 uur waren ze half, om 4.45 ten volle ontplooid). Voorts vermeldt hij, dat de kroonbladeren diep geel gekleurd waren aan de binnenzijde en wat bleeker en rose getint aan hun rugzijde. Het aantal stempels bij deze species is 10.

Deze merkwaardige plant, die zoo zeer de aandacht van den

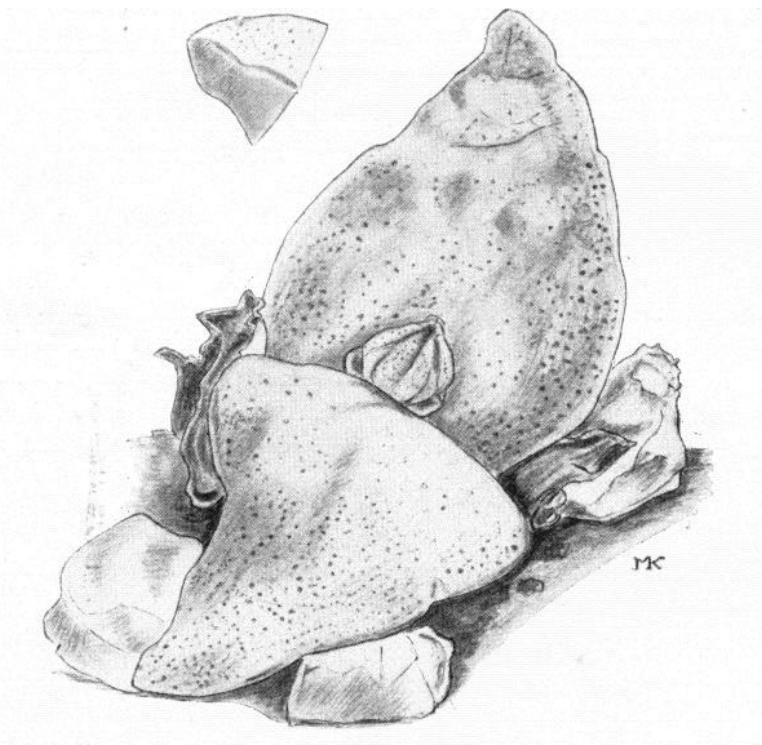

Fig. 45.

P. simulans N. E. Br. (type).

Nat. grootte.

Kew, 1926.

botanicus en plantenliefhebber trok, werd in de zeventiger jaren gevonden door Harry-Bolus 1), naar wien ze dan ook genoemd is. Door deze ontdekking werd eigenlijk voor het eerst de aandacht gevestigd op het voorkomen van *mimicry in het plantenrijk*.

1) Mr. H. Bolus is een oom van de tegenwoordige beheerder van het Bolus-Herbarium te Kaapstad, Mrs. L. Bolus, aan wie we de beschrijving van *verschiedene* nieuwe *Mesembr.* te danken hebben.

In het herbarium vond ik een gedeelte van een brief (gedateerd 28 September 1872) van Bolus, waarin hij e.e.a. over deze vondst vertelt. Hij schrijft onder meer, dat hij de plant vond te midden van steenen in de Zwart Ruggensbergen in Graaf Reinet Div., 40 mijl ten Z.W. der stad — een zeer droog gedeelte van het land. De brief was geïllustreerd met een ruwe schets van een bladpaar met kapsel.

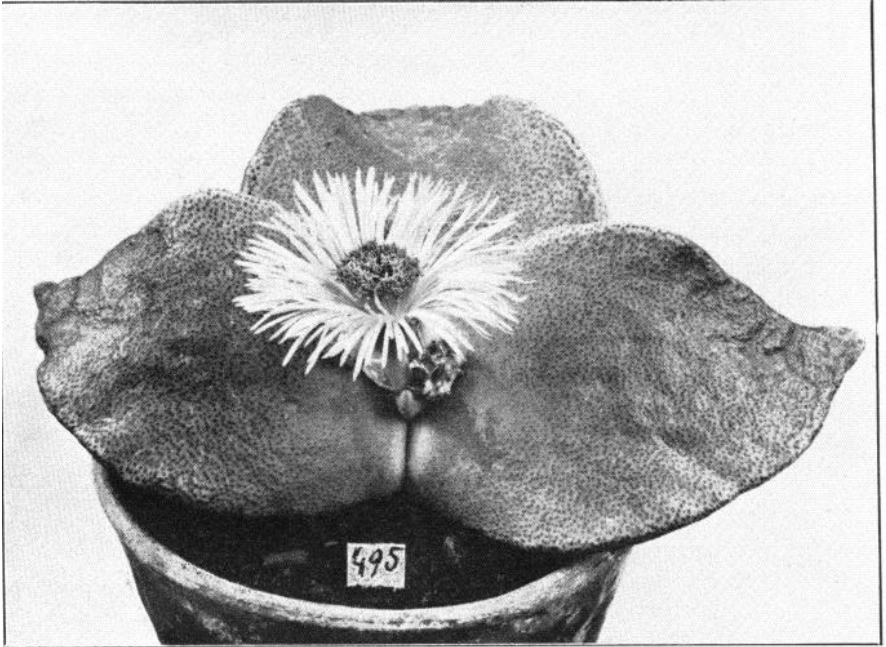

Fig. 46.

P. simulans N. E. Br. (type).

Nat. grootte.

Photo Fr. de Laet.

P. simulans N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1926, vol. LXXX, p. 89.
Lyn.: *M. simulans* Marloth in Trans. S. Afr. Phil. Soc., 1907, vol. XVIII, p. 43, t. 5, fig. 7 en Fl. of S. Afr., vol. 1, p. 206, fig. 94, Berger, Mesembr., p. 278, fig. 62 (1908). Purpus in Möll. D. Gärt. Zeit. 1911, Jahrg. 26, p. 386, m. fig., N. E. Brown in Gard. Chron. 1921, vol. LXX, p. 223, fig. 94, Schwantes in Zeitschr. f. Sukk. 1926, Bd. II., p. 156, m. fig.

Bladeren zeer spreidend, 50-75 m.M. lang, 30--55 m.M. breed en dichtbij den top 12-20 m.M. dik (zelden tot 25 m.M.), eivormig, spitstoelopend, aan de bovenzijde plat, samengedrukt-gekiëld aan de rugzijde van het apicale gedeelte, oppervlakte glad, onbehaard, grijsgroen of min of meer bruinachtig getint, dicht bezaaid met donkergroene of zwartachtige stippen, de jonge bladeren iets blauwachtig-groen.

Bloemen solitair of 2-3 bijeen, eindstandig, zittend of zeer kort gesteeld, van bracteen voorzien.

Bloemkroon aanvankelijk 38-56 m.M. in diameter, in den loop der dagen tot 75 m.M. diameter kunnende toenemen, zich ontplooiend tusschen 3 en 4 uur in den namiddag en sluitend tusschen 6 en 7 uur, onverschillig zonneschijn of bedekte lucht, als de temperatuur maar niet beneden de 70° Fahr. is, 10 à 12 dagen durend, sterk geurend, eenigszins naar cocosmelk. Kroonbladeren zeer talrijk (tot over 150). effen helder geel of aan de binnenzijde basaal wit getint en witachtig of bleek roseachtig aan de rugzijde.

Aberdeen Div.: bij Aberdeen Road, Marloth! Frith!

Op bijstaande teekening (zie fig. 45) zien we een plant in knop in bezit der R. Botan Gardens te Kew. Men ontving dit exemplaar, het echte *simulans*-type van Mr. N. E. Brown. De Heer de Laet was zoo welwillend mij zijn bijzonder fraaie photo van een bloeiende *P. simulans* ter reproductie af te staan (fig. 46).

(Wordt vervolgd).

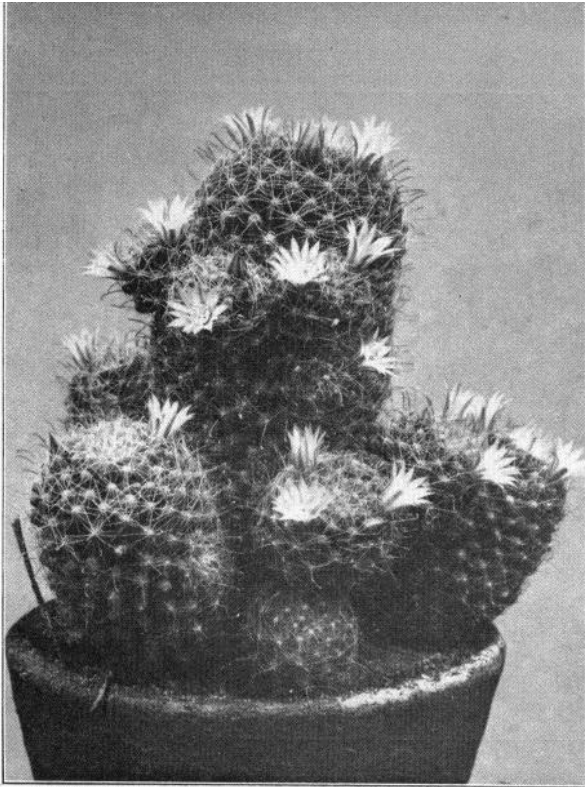
M. KARSTEN.

— — — — —

EENIGE MOOIE MAMILLARIA'S.

Hoewel in mijn collectie cactussen van velerlei soort bloeien, waaronder met groote en prachtige bloemen, zooals Phyllo's, Echinopsen, Cereën enz., staan de meer nederige Mamillaria's toch altijd zeer bij mij in de gunst. Dit heeft zijn oorzaak in verschillende dingen: ten eerste blijven zij betrekkelijk klein in omvang en nemen daardoor weinig ruimte in beslag, ten tweede is de beoorning of beharing meestal prachtig, en verder geven zij een aantal bloemen tegelijk als haast bij geen andere soort zal worden aangetroffen. Beginnen wij met hierbij afgedrukte Mam, Wildii. Deze plant is 8 jaar in mijn bezit en was toen ik haar kreeg een stekje van c.a. 4 c.M. hoog. In den loop der jaren is het een flinke

plant geworden waarvan de hoofdstam 12 c.M. hoog is, terwijl de doorsnee der geheele plant 13 c.M. bedraagt en uit 14 koppen is samengesteld. Dit aantal zou nog belangrijk grooter zijn geweest als ik niet zoo nu en dan een liefhebber met een stekje geholpen had, maar dit heeft aan de plant zoowel in groei als in aanzicht totaal geen schade gedaan. Heeft een stek eenige jaren noodig om tot een aardig bloeiende plant op te groeien, de nieuwe koppen

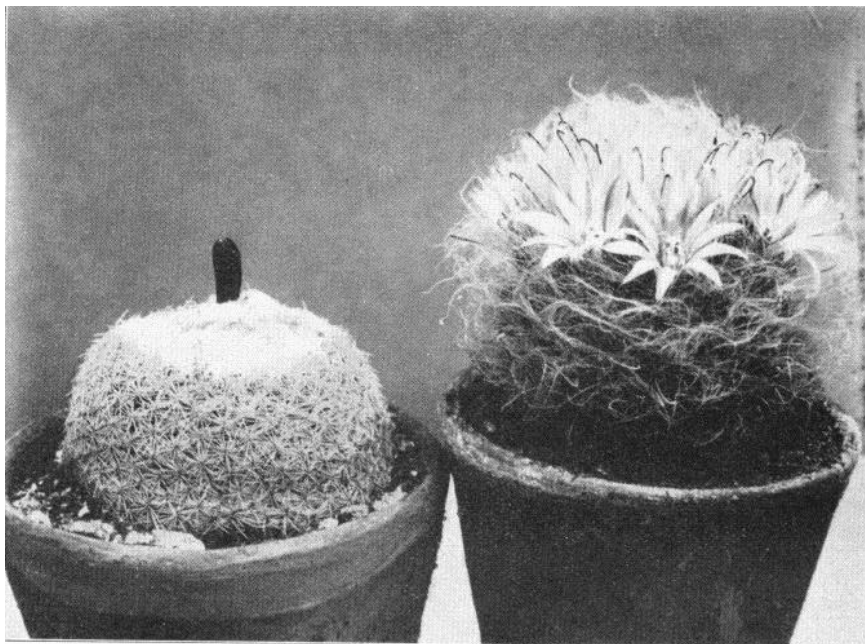
Mamillaria Wildii.

(Foto C. G. Wagenaar - Utrecht.)

die zich aan de oude plant vormen nemen haast gelijk met hun te voorschijn treden de bloei van de moederplant mede over, zooals op de foto ook duidelijk zichtbaar is. Zoo'n plant rondom bezet met bloemen is een prachtstuk op zichzelf en geeft tusschen andere planten een prettige opfleuring. De plant is te bekend om daar

verder over te schrijven en menigeen met mij zal zich telken jare in haar bloei verheugen.

Verder heb ik hierbij laten afdrukken een foto van *Mam. bocasana* en wel van de splendens variatie van deze soort. Deze varieteit munt boven de gewone soort uit door een veel intenser beharing die bovendien witter is. De hierbij afgebeelde plant is een zaailing die ik eenige jaren geleden ontving ter grootte van een knikker. Steeds is zij goed aan den groei gebleven en reeds een paar jaar vertoont zij haar lieve witte bloempjes die grooter zijn dan van de *Wildii* maar overigens bijna gelijk. De beharing

Mamillaria micromeris en *Mamillaria bocasana*.

(Foto C. G. Wagenaar - Utrecht.)

bij dit exemplaar is zoo sterk, dat ik het hart der plant nog nooit heb kunnen zien, daar steeds een zeer dichte wolpluk het groeiend gedeelte opgesloten houdt. De doorns met scherpe weerhaken steken zeer duidelijk tusschen de wolharen uit, en laten niet gauw los als iemand per ongeluk met zijn vingers daarmee in aanraking komt. Soms laat een geheel areool los en blijft aan de hand hangen. De foto is bijna natuurlijke grootte en geeft een zeer getrouw

beeld van deze plant. Ten laatste ziet U op den afdruk nog een derde soort. Dit is *Mam. micromeris*. Deze plant is een import exemplaar, dat ik in Januari j.l. ontving. De groei dezer soort is zodenvormig, wat op de foto nog wel te zien is, daar aan de linkerkant blijkbaar een tweede stevig tegen gestaan heeft, want de plant is hier afgeplat, hetgeen ook aan de niet zichtbare zijde het geval is. Hoewel de tijd voor import niet gunstig te noemen is, heeft deze *Mamillaria* met nog diverse andere importen, zooals *Mam. candida*, *Astrophytum myriostigma* e.a. zich niets daarvan aantrokken, en tot heden verheugen zij zich in een goede gezondheid. Ook bij deze *Mam.* is het groeiend gedeelte totaal in de viltharen verborgen en zooals U kunt zien heeft zich eenige weken geleden een zaadbes ontwikkeld, die in eenige dagen te voorschijn is getreden en schitterend rood fel tegen het spierwitte der plant afsteekt. Dit is even mooi als een bloem en geeft een aardig effect. De samenstelling van den grond is naar behoefte der soort nogal kalkhoudend. De potjes welke ik daarvoor bezig zijn breed en plat, alles te zamen geven zoo'n paar betrekkelijk gewone soorten, die voor ieders beurs bereikbaar zijn, en door ieder die maar een zonnig plekje heeft, te kweeken zijn, een schat van genoegen en ontspanning, en wij kunnen dan ook niet nalaten steeds meer vrienden voor onze gedoornde pleegkinderen te winnen.

Ik heb mijne verzameling ondergebracht in een kas van p1.m. 3 meter lengte, die 's-winters met een kachel verwarmd wordt en waarin de planten uitstekend groeien en bloeien, en hoop in den loop der zomer nog een en ander te fotografeeren en daarvan wat te vertellen, om zoodoende ook van andere mijner bevindingen mededeeling te kunnen doen. Technische waarde heeft mijn artikeltje niet, doch daarvoor is het ook niet geschreven, doch ik hoop dat allen met genoegen zullen lezen en begrijpen, dat het een lust is over onze liefhebberij te praten en te schrijven,

Utrecht, Juni 1928.

C. G. WAGENAAR.

SEMPERVIVUMS

DOOR

G. G. DUURSMa en J. M. VAN DEN HOUTEN.

Het geslacht *Sempervivum*, aldus genoemd naar de latijnsche woorden *semper* (altijd) en *vivere* (leven), is in de verschillende

landen van West-Europa onder tal van namen bekend. Wij zeggen er meestal Huislook tegen, de Duitschers spreken van Hauswurz of Dachlauch, de Franschen noemen het Joubarbe (wat Jupitersbaard beteekent), in Engeland heet het Wall pepper, ook wel Jupiters beard of Houseleek en in het Italiaansch is het Semprevivo of Barba di Giove, terwijl er nog tal van plaatselijke namen voorkomen, wel een bewijs dus, dat dit geslacht als algemeen bekend mag worden verondersteld. Wetenschappelijk blijkt het echter veel minder te zijn onderzocht, vooral wat de systematiek betreft en als we er de catalogi op naslaan van een tiental verschillende handelaars en kweekers, zal men tot zijn groote verwondering opmerken, dat er steeds bij veel gelijke namen ook weer nieuwe opduiken, zoodat we al noteerende reeds ver over de 100 soorten zijn tegengekomen. Hoevelen hiervan als synoniemen moeten worden beschouwd en welke namen gevoeglijk kunnen verdwijnen, zullen we bij de beschrijving der afzonderlijke soorten nagaan.

We hadden reeds heel wat voorbereidend werk verricht, toen ons uit een Duitse Antiquariats-catalogus bleek, dat er een monografie bestond over het geslacht *Sempervivum* en wel:

Henry Correvon: *Les Joubarbes*, gevolgd door een proeve van een bibliographie door J. F. Schill, dezelfde, die in No. 2 van jaargang 1921 een overzicht gaf van de diverse Crassulaceengeslachten.

In dit zelfde artikel lezen we op pag. 13 omtrent den heer Correvon, dat deze sinds lang zijn rijke verzameling *Sempervivums*, bestaande uit meer dan 140 vormen ter beschikking stelt van den geleerde, die ze mocht willen beschrijven. Deze geleerde heeft nog steeds op zich laten wachten en daarom verheugt het ons ten zeerste, dat de heer Correvon zich zelf aan dien arbeid gezet heeft. Zijn boekje verscheen in 1924 te Brussel bij de Imprimerie Medicale & Scientifique, Rue Botanique 34. Het is met wit papier doorschoten en laat aldus ruimte toe voor aanteekeningen. Het heeft ons in de gelegenheid gesteld al onze aanteekeningen hierin te verwerken en van foto's te voorzien, ontleend aan onze eigen verzameling.

De literatuur, die erin opgenomen is, is grootendeels van ouderen datum evenals die uit de bibliographie. Daarenboven maakten we een dankbaar gebruik van de volgende werken :

L. H. Bailey. *Cyclopedia of Horticulture*.

Dr. G. Hegi. 111. *Flora von Mittel-Europa*.

Silva & Tarouca-Schneider. Unsere Freiland Stauden.
 Max Kol b. Die europäischen und überseeischen Alpenpflanzen.

Ons materiaal betrokken we voornamelijk van De Laet, wiens catalogus 50 soorten telt, Haage & Schmidt met 44 sp. en uit de Bot. Alpengarten van F. Sündermann te Lindau-Bodensee Bayern. met 42 sp. waaronder diverse uit den Balkan. Verder stonden we in ruilverkeer met verschillende botanische tuinen in binnen- en buitenland (o.a. met Prof. Hans Schinz-Zürich).

Waar zich in ons land flinke verzamelingen van *Sempervivums* bevinden, is ons niet bekend. Wel bezitten de verschillende plantentuinen onzer Hoogeschoolen meer of minder fraaie collecties, maar mogelijk zijn er ook uitgebreide liefhebberverzamelingen, waarvan we het bestaan niet kennen. Voor iedere mededeeling onzer lezers houden we ons gaarne aanbevolen.

Om nu maar eens met Correvon te beginnen. Nadat hij geweest heeft op de door hem bezochte verzamelingen en de groote moeilijkheid het aanwezige materiaal critisch te vergelijken en te benoemen zonder behulp van een goede monographie, vestigt hij de aandacht op de noodzakelijke zuivering inzake de naamgeving. Om slechts een enkel voorbeeld te noemen. De naam *S. californicum* is in de wereld gekomen door een schrijffout van een tuinknecht te Gent, die een min of meer verbleekt etiket van *S. calcareum* aldus verdoopte. Hoewel het geslacht *Sempervivum* in Amerika absoluut niet thuis hoort, is deze naam tot den huidigen dag bewaard gebleven. Zelf bezaten we ook de *S. californicum* en we vonden haar in meerdere kweekerscatalogi. Deze naam kan dus gevoeglijk weer verdwijnen om plaats te maken voor *S. calcareum*, wat ze van huis uit geweest is. Bij het systematisch gedeelte zullen we herhaaldelijk gelegenheid hebben dubbele of verkeerde namen op te ruimen. Als heeren kweekers hieraan dan ook maar gevolg willen geven, anders helpt het nog niet veel.

Over de kweekwijze van *Sempervivums* behoeven we niet veel te zeggen. Voorloopig zullen we ons alleen maar bezig houden met de soorten, die in Europa en het aangrenzende deel van Azië groeien en die dus bij ons geacht kunnen worden voldoende winterhard te zijn. Men vat deze soorten wel samen onder den naam van *Sempervivum rustique*. Wel hebben we ter voorloopige oriëntering een lijstje toegevoegd van enkele Afrikaansche soorten,

De kweekwijze biedt als gezegd weinig moeilijkheden. Zoowel uit zaad als uit stek laten ze zich gemakkelijk vermeerderen. Zelfs in een bak op een balkon kan men met gemak een 25 tal soorten houden. Wie echter een tuin heeft, kan hierin met weinig moeite een fraaie *Sempervivum* partij aanleggen, door eerst een onregelmatig gevormde aardhoop aan te brengen en deze oordeelkundig met grove koolaschslakken te beleggen, zoodanig, dat overal behoorlijke plantgaten overblijven. Ook op een plat dak is zoo'n rotspartij met succes te gebruiken. In elk gat plant men slechts een enkel rozet en na verloop van eenige jaren vormen zich stevige zoden, die zich op de meest smaakvolle wijze tegen het gesteente aanvleien. Een droge standplaats werkt naar onze ervaringen een goede bloei zeer in de hand. Het bijhouden der etiketten is echter steeds noodzakelijk, daar deze in een enkelen zomer vrijwel volkomen verbleekt zijn. Vernissen hiervan doet ze een jaartje langer meegaan. Een heel eigenaardige bijzonderheid vernamen we van een onzer Zwitsersche kennissen namelijk, dat de kraaien er een voorliefde voor schijnen te bezitten de etiketten uit den grond te trekken. Bij ons willen de duiven zich nog al eens te goed doen aan de jonge bloemen.

In de mythologie zullen we ons maar niet verdiepen. Het is voldoende bekend, dat het gewone huislook van oudsher op de daken is aangeplant, omdat men meende, dat haar aanwezigheid tegen het inslaan van den bliksem beveiligde en dat Karel de Groote in zijn *Capitulare de villis*, aan de pachters der keizerlijke goederen beval huislook op de daken te planten. Over de al of niet vermeende geneeskrachtige werking der plant deelen we slechts mee, wat we vermeld vinden in Dinand: *Taschenbuch der Heilpflanzen* 25ste druk, 1921 pag. 48. De thee heeft ongeveer dezelfde werking als die van *Plantago lanceolata*. Ze wordt aangewend bij maagzweren en al te sterke menstruatie. Het sap wordt gebruikt tegen wratten, eksteroogen, ontstoken mondslijmvlies enz. terwijl de zalf bij kneuzingen goede diensten bewijst. Ze werkt verkoelend en voorkomt bloedingen.

Het geslacht *Sempervivum* wordt aangetroffen in Europa, West-Azië tot de Himalaya, het noordelijk deel van Afrika tot den Soedan en verder op de Canarische eilanden en Madera. Het juiste aantal soorten is niet bekend. Rijk aan soorten zijn de Alpen en de Can. eilanden.

De meest voor de hand liggende indeeling is die in twee groepen, namelijk de winterharde Europeesche, de *Sempervivum rustique* en ten tweede de Afrikaansche soorten, die bij ons als koude kasplanten behandeld moeten worden, doch waarvan er in Zuid-Europa enkele verwilderd zijn.

De eerste groep wordt naar den bouw der bloemdeelen onderscheiden in de *Eu-Sempervivum*. Bloem 12-20 tallig met ster-vormig uitgespreide kroon en de *Jovisbarba* (*Diopogon*) met 6 tallige bloem en klokvormige kroon.

Onder de Afrikaansche *Sempervivums* komen enkele eenjarige soorten voor, de meeste zijn echter overblijvende. Het zijn planten met dikken vleezigen stam en dichtbebladerde rozetten.

Ze worden aangetroffen op Madera, de Can. eilanden en in Abessynië. Vooral de Canarische soorten worden vaak aangeplant. *S. urbicum* op de vlakke daken der huizen, *S. canariense* en *S. holochrysum* in tuinen. *S. arboreum* is in het geheele Middell. Zeegebied inheemsch. Deze soort wordt meer dan 1 M. hoog. Hiertoe ook *S. tabulaeforme* met platte schotelvormige rozetten en bleekgele bloemen. Deze bloemen zijn meest 12 tallig. Er komen op de Can. eilanden meerdere kortstammige soorten voor vooral in de vochtige *Barranco's*. De bloemen hiervan zijn ongeveer 30 bladig, franje-achtig. Vandaar dat men ze wel als een afzonderlijk geslacht (*Greenovia*) heeft benoemd.

Voorloopige determineerlijst van de Afrikaansche soorten (volgens Bailey). Deze soorten maken geen uitloopers op den bodem. Bloemen meest geel.

1. Stengel kruidachtig. Alleen de onderste bladen in rozetten. *S. poculiforme*. Can. eilanden.
2. Stengel houtachtig, met rozetten aan de einden der takken.
  - a. bladeren zachtharig, *S. canariense*,
  - b. bladeren glad.
    1. Bladeren langwerpig spatelvormig
met gewimperden bladrand, *S. tabulaeforme*,
met klierachtigen bladrand, *S. spathulatum*.
    2. Bladeren eirond-langwerpig eirond
Kroonblaadjes ellipsvormig, *S. arboreum*,
lijnvormig, *S. chrysanthum*.

De winterharde *Sempervivums* (*S. rustique*) zijn steeds kogel-

vormige, gesloten of meer uitstaande rozetten, bestaande uit vleezige, lancet-eivormige blaadjes, welke in een spitsen punt eindigen. Uit het midden der rozetten ontspringt de bloeistengel, terwijl uit de oksels der onderste blaadjes vaak uitloopers te voorschijn komen, die zelf ook weer het aanzijn aan jonge rozetten geven. De bloeistengel staat recht overeind en is verspreid bebladerd. De bloem bestaat uit kelk en kroon, is regelmatig, ó-veeltallig en kortgesteeld. De kroonblaadjes zijn stervormig uitgespreid (groep der *Sempervivum*) of klokvormig samenneigend (groep der *Jovisbarba*), smal tot draadvormig, aan den rand vaak klierachtig gewimperd of ook wel fijn gezaagd. (bij *S. hirtum* en *soboliferum*) Het aantal meeldraden is dubbel zoo groot als het aantal bloemblaadjes, deze staan in twee rijen, de binnenste ontspringen uit den bloembodem, terwijl de buitenste kortere rij op de bloemkroonblaadjes bevestigd is. Het aantal vruchtbeginsels is even groot als het aantal kroonblaadjes. Ze zijn bovenstandig en groeien uit tot veelzadige kokervruchtjes.

De Europeesche *Sempervivums* bezitten naast de vruchtbare, dus bloeiende rozetten ook onvruchtbare, welke eerst in het vierde of vijfde jaar bloeien en die dienen voor de ongeslachtelijke vermeerdering der soort, doordat ze tal van uitloopers vormen, welke of met de moederplant verbonden blijven en zodoende dichte gesloten zoden vormen, of loslaten en dan door den wind worden verspreid. Afvallende rozetten hebben bijv. *S. soboliferum*, *hirtum* en *arenarium*. Vocht en licht spelen bij den bloei eveneens een belangrijke rol. De zaden, die in groote hoeveelheid worden voortgebracht, zijn zeer licht (in 1 Gram ongeveer 50.000) en worden dus gemakkelijk verspreid. De kiemkracht is niet groot en gaat spoedig verloren.

De inrichting der *Sempervivum*bloem is zeer merkwaardig. Bij de meeste soorten zijn de meeldraden rijp voor de stempels, waardoor kruisbestuiving wordt in de hand gewerkt. Een uitzondering vormen *S. hirtum* en *soboliferum*, waarbij de bloemen zich niet geheel openen en zelfbestuiving regel is. Of hier de vermeerdering door zaad veel te beteekenen heeft, is twijfelachtig, daar deze soorten zooals we gezien hebben een zeer sterke vegetatieve vermeerdering vertoonen. Bij de andere soorten openen zich de bloemen wel, de insecten worden aangelokt door de kleur en vooral door de honing diè door afzonderlijk honingschubjes wordt afgezonderd aan den voet der vruchtbeginsels. De toegang tot

dien honing wordt gevormd door een kanaaltje, dat zich tusschen de twee binnenste en een buitenste meeldraad bevindt. De insecten plaats en zich op het door de stempels gevormde tafeltje en zuigen achtereenvolgens alle nectariën leeg. Men noemt dergelijke bloemen, zeer toepasselijk : „revolverbloemen“.

Eigenaardige afwijkingen komen ook bij het geslacht *Sempervivum* voor, zoo bijv. de door een roestzwam (*Endophyllum Sempervivi*) veroorzaakte misvorming, waarbij de bladeren ten sterkste in de lengte groeien. Verder is bandvorming niet zeldzaam evenals het optreden van bladrozetten in den bloeitros (vivipariteit), vergroening der bloemen etc.

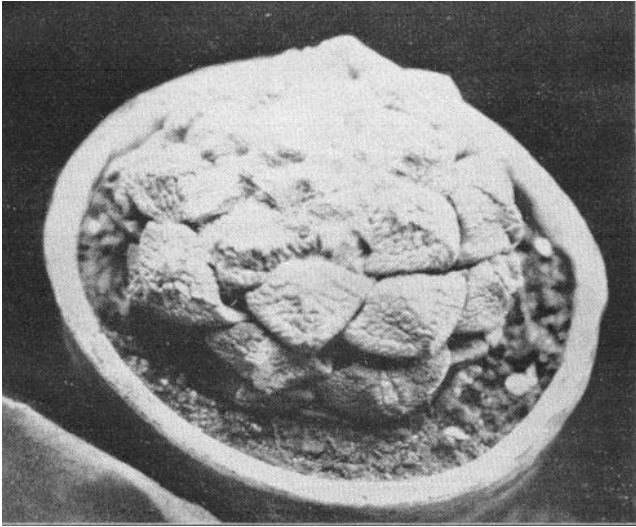
ARIOCARPUS LLOYDII.

Bij ons bezoek aan de Algemeene ledenvergadering te Utrecht hadden wij het genoegen de fraaie plantencollectie van Mevrouw v. d. Wilt te mogen bezichtigen. Wat ons in de eerste plaats opviel was de hoogst practische wijze waarop een kas met centrale verwarming voor deze plantencollectie was ingericht. Hoog in de lucht waren de door een binnenplaats gescheiden lokalen der drukkerij door een brug met elkaar in verbinding gebracht. Door deze brug van een glazen dak en glazen voorwand te voorzien werd op eenvoudige wijze een mooie plantenkas verkregen waar den geheelen dag, zelfs midden in den winter, het zonnetje vriendelijk in kan schijnen. Hieruit leeren wij direct al, hoe de cactusliefhebber zich bij de omstandigheden moet weten aan te passen. Op de binnenplaats zelf, door hooge muren omgeven, zouden met succes geen cactussen gekweekt kunnen worden. Maar hoog in de lucht, daar schijnt de zon ongestoord over de daken heen, in de kas, de eerste levensvoorwaarde voor onze gedoornde vrienden.

Wat ons bij de bezichtiging verder opviel, was de groote zorg waarmede deze collectie was samengesteld. Voor het meerendeel toch waren het zeldzame planten welke men in andere verzamelingen slechts sporadisch aantreft. Hier zagen wij, dat het kweken van importen metterdaad met succes kan plaats hebben, wanneer men er naast de noodige kennis en zorg maar een geschikte plaats voor heeft.

Onze geachte Voorzitter, die mij vergezelde, was op mijn verzoek direct bereid enkele der mooiste soorten op de gevoelige plaat te

vereeuwigen, en zoo kunnen wij voor onze leden ook eenige dezer meer zeldmame planten in beeld brengen.

Ariocarpus Lloydii.

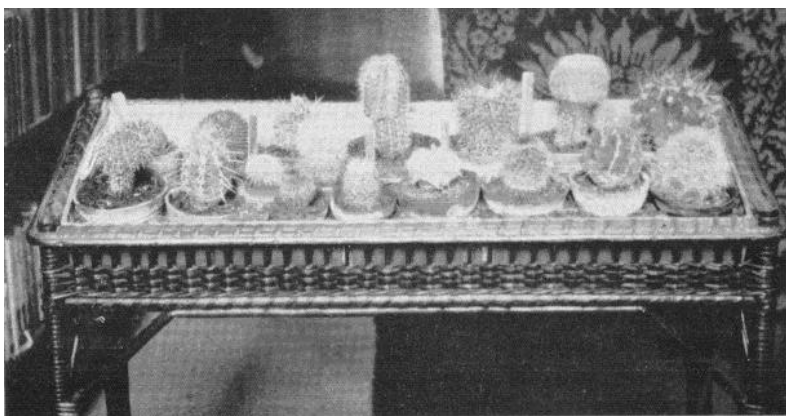
Foto Chr. de Ringh

Voor ditmaal *Ariocarpus Lloydii* Rose, door Britton en Rose *Roseocactus Lloydii* genoemd. Zij is na verwant aan de beter bekende *A. fissuratus* K. Sch., doch stamt uit de binnenlanden van Mexico, terwijl laatstgenoemde meer op de grenzen van Zuid-West Texas en Mexico thuis behoort. De groeiwijze is, zooals uit de afbeelding duidelijk blijkt, geheel verschillend van de andere cactussen. Oppervlakkig beschouwd zou men ze haast voor een *Haworthia* of *Mesembrianthemum* aanzien. Met die *Mesembrianthemum*soorten welke op de oorspronkelijke groeiplaatsen precies op de haar omringende keisteentjes gelijken, heeft ze de mimicry-eigenschappen gemeen. Op de plaatsen waar ze groeit is zij van de verweerde en gebarsten rotsgesteenten nauwelijks te onderscheiden. De rosetvorm lijkt ook wel iets op een *Sempervivum* (Huislook), waarom het geslacht *Ariocarpus* door sommige schrijvers wel beschouwd wordt als een overgangsvorm tusschen de Cactussen en de Crassulaceae. Wanneer de plant haar bloemen vertoont, behoeft men echter niet in twijfel te verkeerem, dat men een cactus voor zich heeft. De bloemen zijn bij *A. Lloydii* ongeveer drie c.M. groot, zij verschijnen dicht het hart van het roset en zijn fraai purperrood gekleurd.

G. D. D.

SUCCULENTEN IN DE WOONKAMER.

De opmerking voorkomende in het verslag opgenomen in de aflevering van „Succulenta” van 15 Februari jl., dat de Cactussen en vetplanten toch zoo weinig ruimte innemen brengt mij ertoe over bovenstaand onderwerp eens iets te berde te brengen dat voor de liefhebbers, niet gezegend met het bezit van een kas, mogelijk van waarde kan zijn.

Wanneer men zijn planten toch maar los weg op een tafeltje bij de ramen heeft staan brengt dat eenige nadeelen met zich en wel :

1e. De planten blijven niet steeds op dezelfde plaats d.w.z. onveranderlijk naar het licht gewend staan, hetgeen aanleiding kan geven tot niet ontwikkelen of afvallen van bloemknoppen ;

2e De aarde in de potten droogt snel en sterk uit.

Verder brengt, wanneer zoo'n tafeltje bij schoonmaak of anderszins verplaatst moet worden, dit met al die losse potten en potjes veel werkzaamheden mede afgezien nog van de kans van beschadiging.

Ik heb nu op aanraden van een fabrikant van rieten meubelen en dergelijken een rieten standaard laten maken waarin een zinken bak. Daarin staan nu de potten in turfmolm en dus voor uitdrogen beschut.

De voorkant van de standaard is op vensterbank hoogte en het geheel loopt naar achteren schuin op. Dergelijke standaards zijn in alle maten en uitvoeringen leverbaar.

Hierbij voeg ik een photo ter illustratie en toelichting.

Het geheel neemt weinig plaats en schenkt m.i. veel voldoening ook al doordat men er een aardig groepje van kan maken. C. A.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Bezoek aan de verzameling van Mej. 1 Mees en den Heer Chr. de Ringh.

Stralende zonneshijn, overweldigende plantenweelde, heerlijke schaduw, verkwikkende limonade en thee en een aandenken in den vorm van stekken, ziethier het resultaat van het bezoek aan beide kassen. Een dag van genot om niet te vergeten.

Hiermede zou ik reeds kunnen volstaan doch wil ook nog eenige indrukken weergeven.

Allereerst de allerhartelijkste ontvangst op Huize „Inema” waar de dames Mees zoo vriendelijk waren om ons twee uur rond te leiden en op alle mogelijke vragen te antwoorden.

Bij het binnenkomen in de kas trof ons direct de zoete geur van een bloem der *Rochea falcata*. *Opuntia tuna* prachtig wit behaard met wel twintig schijven, iets verder *Op. ficus indica* met vruchten zoo groot als eieren. Deze vruchten zijn er speciaal aangelaten om het snelle groeien tegen te gaan. Zeer mooie exemplaren van *Euph. Candelabres?* welke zeer eigenaardig gevlekt waren en ongeveer vijftig à zestig c.M. per jaar groeiden. Verder nog verschillende *Echeveria's* o.a. *Calanchoë marmorata* met bloedvlekken, *Cotyledon undulata* met bloem, prachtig gegolfde rand en wit bedauwd. Een vijftiental mesems, meest inporten, waaronder een oog nieuwe.

Tuttia pulchra met prachtige lila bloemen, iets fijns. Op een gegeven moment ontdekte een onzer leden aan *Cer. triangularis* eerst twee daarna zelfs drie groote knoppen welke door de eigenares nog niet opgemerkt waren. Ze zaten hoog in de nok der kas. Deze *Cer.* was in eens in waarde gestegen en zal nu wel de belangstelling behouden totdat ze zich zal laten zien in al haar schoonheid en pracht.

Ook trof ons oog 2 *Cereus* vier jaar oud en nu reeds een Meter hoog, n.m. *Cer. peruvianus* blauw berijpt en *Cer. macrogonus* met groote stekels.

Het zou ons te ver voeren om alles wat te zien was te vermelden, daarom volstaan we maar met enkele. Het geheel was schitterend en welverzorgd.

In de Serre werd ons door de dames limonade en koek aangeboden welke zich heerlijk liet smaken en ons bijzonder opfrischte. Nadat een onzer leden de dames hartelijk bedankt had voor de moeite welke ze zich hadden getroost om ons te ontvangen, werd de tocht aanvaard naar onzen Voorzitter den Heer Chr. de Ring h.

Nog niet geheel bekomen van den eersten indruk of wij werden geplaatst voor een tweede. Hoewel deze kas in kleine afmetingen is, was er toch veel moois te zien. Hoofdzakelijk *Cacteeën*. Het bekende negerhandje rijk vertakt, verschillende *Echinops*soorten met 4 à 5 bloemknoppen en *Mamillaria's* met bloem en vruchten.

De *Phyllo's* stonden onder het tablet in z.g. rusttijd en beschaduwd door een gordijn van neteldoek, een zeer praktische methode om verbranden tegen te gaan.

Ik wil niet meer van de plaatsruimte vergen doch volsta met te zeggen, dat het geheel een bezoek overwaard is.

Bij ons vertrek wachtte ons nog een verrassing. Onze Voorzitter had n.m. voor elk lid een bewortelde stek of plant welke genummerd waren. Door eenzelfde aantal lootjes, waarvan elk lid een uitkoos, kwamen wij in 't bezit van een mooie plant of stek.

Nadat ook hier weder onze dorst was gelescht met een heerlijk kop thee en een woord van dank was gebracht aan onzen Voorzitter, werd afscheid genomen en de terugtocht aanvaard.

Het was tot nog toe onze schitterendste en best geslaagde excursie-dag, een dag welken we niet licht zullen vergeten.

Amsterdam.

H. WITTE, secr.

Kring Amsterdam.

Met het oog op de vacantie heeft het bestuur besloten om deze maand geen vergadering te houden daar zeer velen toch afwezig zullen zijn.

Daar de Heer J. M. v. d. Hou ten deze maand ook met vacantie is en niet eerder dan met September thuis is, is bericht ontvangen om de lezing te houden begin September.

De datum wordt in het September nr bekend gemaakt. Ieder lid zorge er voor cactusliefhebbers mede te nemen op dat Succulenta en de afd. Amsterdam verscheidene nieuwe leden mogen boeken.

Amsterdam.

H. WITTE, Secr.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken.

Vergadering op Zaterdag 25 Augustus a.s. des avonds 8 uur in het gebouw Amicitia, Westeinde 15.

Aan deze bijeenkomst zal een ruil- en verkoop beurs verbonden zijn.

Het Restuur stelt buitengewoon prijs op een druk bezoek dezer vergadering, omdat dien avond plannen voor den volgenden winter zullen worden besproken.

J. J. E. VAN DEN THOORN,

Amalia van Solmsstraat 80.

Secretaresse.

Vergadering van 23 Juni 1928.

Door den Voorzitter, den Heer Verbeek Wolthuys werd ommiddellijk na het openen der vergadering hulde gebracht aan de nagedachtenis van Dr. Rose, dien hij schetste als een hoogstaand geleerde en als een bijzonder welwillend hulpvaardig mensch. Zeer toegankelijk voor allen, die om voorlichting bij hem aanklopten : steeds bereid anderen met zijn kennis van dienst te zijn, heeft ook de Vereeniging Succulenta in haar opkomst, meermalen van deze beminnelijke eigenschap van Dr. Rose de vruchten geplukt.

De Heer Verbeek Wolthuys gevoelt dan ook het heengaan van dezen geleerde niet alleen als een persoonlijk gemis. maar ook als een verlies voor de Vereeniging.

Na het beëindigen van de toespraak van den Voorzitter verhieven zich alle aanwezigen enkele oogenblikken van hunne zitplaatsen tot eene stille hulde aan de nagedachtenis van den grooten overledene.

Als 1ste punt op de agenda kwam voor het definitief vaststellen van een huishoudelijk reglement voor den Kring, waarover reeds in eene vorige bijeenkomst van gedachten was gewisseld. De Heer van Holthoorn, die zoo goed was geweest, het ontwerp te maken, had ook de enkele wijzigingen, welke de vorige vergadering noodig achtte, aangebracht. Het huishoudelijk reglement werd met

algemeene stemmen goedgekeurd. Besloten werd een afschrift aan het bestuur van Succulenta toe te zenden.

Eene prettige verrassing wachtte de aanwezigen. De Heer van den Houten had n.l. den Kring uitgenoodigd tot het brengen van een bezoek op 14 Juli aan „Onze Botanische Tuin” te Rotterdam, waar zich de verzameling van den Heer v. d. Houten bevindt. Allen, die niet toevallig verhinderd waren, gaven zich voor deze excursie op. Een aardig idee van den Heer v. d. Houten was, den deelnemers te verzoeken ruilmateriaal mede te brengen.

Daar verschillende leden importen hebben besteld en verwacht werd, dat deze binnen niet al te langen tijd zullen aankomen, verzocht men den Voorzitter eenige aanwijzingen te willen geven over het behandelen van importen. De Heer V erbeek Wol thuis gaf aan dit verzoek dadelijk gehoor en vergastte de vergadering op eene verhandeling over dit moeilijk probleem.

Spreeker begon met er op te wijzen dat het acclimatiseeren voor de planten, zoowel als voor de bezitters een moeilijk werk is, maar dat ook importen levende planten zijn en geen voorwerpen, waarmede men de zonderlingste proeven kan nemen.

Men moet dan ook ter dege rekening houden met de bijzondere toestanden, waaraan de planten zich in hun vaderland hebben aangepast. In de echte cactuslanden wisselen perioden van absolute droogte zich af met tijden van overvloedigen of liever overweldigenden regenval. In den drogen tijd kunnen de planten, die dikwijls een eerbiedwaardigen leeftijd hebben bereikt, vrijwel alles velen, dieren kunnen beschadigingen veroorzaken, groote stukken kunnen worden afgerukt, zonder dat zij hiervan hinder ondervinden, maar in den natten moesson kan een enkele wond: een snede met een mes een oude krachtige plant in één dag totaal vernietigen, als regen of vocht het gekwetste deel binnendringt. Hieruit volgt, dat importen slechts in den drogen tijd gehakt en verzonden kunnen worden. De planten hebben dus bij aankomst behalve een drogen tijd ook nog een ingepakt tijd beleefd in een tijd, waarin ze het licht hebben moeten derven. Derhalve zijn ze zwak en lichtgevoelig geworden. De vegetatiepunten zijn uitgelopen, de nieuwe scheutjes zijn bleek en teer. Aldus lang droog gehouden, verzwaakt door b.v.b. 1½ maand absolute duisternis, daarbij nog gebroeid door het pakmateriaal zal één zonnige dag de zwakke planten en futloze scheuten verbranden. Pas aangekomen importen moet men dus met groote voorzichtigheid gewennen aan licht er voor zorgend, dat de planten nog niet verder indrogen. Men kan ze in den zomer een plaats geven in een bak met flink gekalkte ruiten buiten in den vollen grond, in zandige aarde, die heel matig vochtig is. Warmte, schaduw en voorzichtig sproeien moeten de importen op hun verhaal doen komen. Soms gaat dat verrassend snel en dikwijls tot verdriet van den eigenaar in het geheel niet,

Wanneer de planten de reis goed doorstaan hebben, komen ze vaak aan met heele jonge worteltjes ; als regel zijn deze gaaf en gezond en dan zijn ze natuurlijk in staat om de plant weer zeer spoedig aan den groei te brengen. De raad, die wel eens wordt gegeven om de wortels geheel af te snijden, volge men niet op. Komen de planten aan met gekraakte of gebroken wortels, dan is het mes noodig om de doode of gebroken gedeelten te verwijderen. Niet meer wegsnijden dan noodig is, want alles wat goed vast zit en dus nog één geheel met de plant vormt, moet zorgvuldig bewaard blijven, te meer daar ieder wondje eene aanleiding tot rotten kan worden. Ook de bloemknoppen moet men sparen: meestal komen

deze tot wasdom, terwijl het daarna wel eens heel lang kan duren, voor men weer opnieuw knoppen ziet.

Als de planten een week of drie in cultuur zijn, is het wel goed op een zonnigen dag eens flink te gieten d.w.z. 's zomers, in den winter late men zijn importen rusten en houdt men alleen de aarde heel matig vochtig.

Na deze improvisatie werd de verdere agenda afgewerkt, waarbij o.a. besloten werd, dat voortaan in het gebouw Amicitia Westeinde 15 vergaderd zal worden. De keus viel op deze localiteit, omdat het daar, zonder bezwaar, mogelijk is fietsen te stallen.

De vergaderingen van den Kring kenmerken zich door hun kameraadschappelijke gezelligen toon : ook deze vergadering verliep als gewoonlijk en werd eerst laat gesloten.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- J. J. Buitenhuis. Amsterdam W., v h. van Spilbergenstraat 171, thans Crynssenstraat 57 III.
- Mevr. H. Bolt-Ritzema, v/h. Nieuwe Pekela, thans Groningen, Verlengde Heereweg 126.
- Jac. Westerling, Kweeker, v h. Bennebroek, Binnenweg 5, thans Heemstede, Madoerastraat 7.

VAN LEDENLIJST AFGEVOERD.

- A. Boer, Dordrecht.

OVERLEDEN.

- Rob. Buchholz, Rathenow (Duitschland).

NIELIWE LEDEN.

- S. de Boer, Amsterdam C. Houtrijkstraat 103 huis.
- J. P. van Grol, 's-Gravenhage, v. d. Vennestraat 3.
- B. P. de Groot, Hilversum, van der Helstlaan 21.
- J. Booster, Maassluis, Noorddijk.
- J. A. Karstens, Maassluis, Wagenstraac 25.
- Pierre Ras, Maastricht, Brusselschestraat 95.

LIDMAATSCHAPSOVERSCHRIJVING.

In plaats van D. A. G. Bruggeman, Voorburg, Pr. Mariannelaan 35, is thans lid W. Kakebeeke, 's-Gravenhage, Burnierstraat 3.

Leden, wilt ge werkzaam zijn in het belang onzer Vereeniging? Brengt ons dan nieuwe leden aan of tenminste de adressen van diegenen onder Uwe kennis, die zich voor onze dikbladige en gedoornde vrienden interesseeren!

Bedenkt, dat aan de huidige fraaie uitgave van ons maandblad hoogere druk-

kosten verbonden zijn dan aan het kleinere, typografisch minder goed verzorgde blaadje, hetwelk we U vroeger toezonden !

Laaf ons niet aan het eind van het jaar tot de droeve conclusie komen, dat het aantal van hen, die ons verlieten grooter was dan van hen, die zich bij ons aansloten.

BIBLIOTHEEK.

Nagekomen boek.

Deensch.

No. 69. Nordisk Kaktus Tidsskrift. 2e jaargang (1922-23), gecartonn.

RECTIFICATIE.

In het Juli-nummer is per abuis vermeld, dat we voor de bibliotheek een exemplaar van „Südwestafrikanische Lithopsarten“ ten geschenke kregen van den Heer Krabbendam, Drumpt; deze heer was echter niet de gever, doch de Heer A. Dulfer, Numansdorp (Z.H.).

CONTRIBUTIE 1928.

De leden, die hun contributie over dit jaar nog niet voldaan hebben, worden beleefd, doch dringend vereocht dit alsnog zoo spoedig mogelijk te doen. Betaling per giro (no. 133550, t.n.v. Penningmeester Ned. Vereen. v. Vetplantenverz., Rotterdam) of zoo men wil per postwissel.

PENNINGMEESTER.

RUILRUBRIEK.

Joh. de Man, Geldersche dijk 576 te Dirksland, biedt aan, in ruil voor vroegbloeiende Echinocactussen, Echinopsissen of Mamillaria's, de volgende jonge bewortelde planten : 1 Mam. gracilis, 1 Mam. pusila. 1 Opuntia Crinifera met 3 jonge schijven, 1 Cereus Jamacaru, hoog 14 c.M. 2 stuks Cereus Silvestrii, 3 stuks Echinocereus Stramineus, hoog 9 a 10 c.M. , 3 stuks Gasteria Verrucosa, 4 stuks Gasteria Maculata, 3 stuks Echinopsis Tubiflora, 1 Sempervivum Arachnoideum, 15 bewortelde stekken van Echinopsis Eyriesii, 15 jonge planten van een mij onbekende groote Echinopsis. Tevens 1 Cereus Jamacaru, hoog 90 c.M. welke liefst in ruil voor Cereus Speciosus.

Aangeboden door Hub. P. Dings, Spoorstraat 58, Tegelen. wegens plaatsgebrek: verschillende kleine en grootere cactussen (o.a. Phyllo's) en Stapelia's, alles op naam.
